

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. — Egyes szám ára 6 kr.

Felélős szerkesztő és kiadó tulajdonos:

Dobay János.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, hirdetések és előfizetések a kiadóhivatalhoz (ifj. János Mózses könyvnyomdája Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.

KOSSUTH LAJOS.

Kossuth Lajos meghalt. Ez a szó hangzik át nagy Magyarországon, őszinte, mely fájdalommal töltve el minden igaz magyar szívet. Az a fényes, ragyogó meteor, mely 92 évig világított a magyar történelem egén, lefutott, befejezte dicsőséges pályafutását, az a prometheusi szikra, mely a lángoló hazaszeretet, a megmérhetetlen tudás s a véghetetlen emberszeretet érzelmeinek tápot adott, — örökre kialudt s vele a világtörténelem egyik legnagyobb alakja dőlt sírjába. Minden isteni volt benne s csupán a gyarló test volt emberi s bármily nagy, hatalmas lélek lakott e testben, kénytelen volt engedni a természet örök törvényeinek. Nem volt képes őt megtartani az emberi tudomány, nem a rajongó szeretet, melylyel egy nemzet körülvevő. Beteljesedett az isteni rendelet: „porból lettél, porrá kell lenned!” És esodálatos végzése a sorsnak, hogy a nagy történelmi alak épen néhány nappal később végzé be földi pályafutását azon nap 46-ik évfordulójának, melyen a magyar nemzet a híres 12 pontban

magáévá tette ama nagy eszméket, miket Kossuth hirdetett. És amily különös a sors e különös tüneményeszerű egész élete folyása. Mint egyszerű ügyvéd, szavának hatalmával, lángoló hazafiságával, ragyogó tollával és sok tudásával, képviselője, minisztere és teljhatalmu kormányzója lesz Magyarországnak s azután, mint hazátlan és vagyontalan száműzött, a szónoklat hódító varázsával elvarázsolja a művelt világot; büszke, szabad nemzetek elbámulva, megigézve hallgatják ajkairól a szót, mikről egy lelkesült angol író azt mondja: „hogy az apostolok óta senkinek sem adatott oly szónoki képesség, mint neki!” Diadallal járja be Angliát s Amerikát, és nemesak a szónok által elbűvölt, könnyen hevülő közvélemény hajlik meg a lángész előtt, hanem a világpolitikai hatalmasságok úgy tekintették, mint nagyságot, kinek szavát mindenütt meghallgatják s tisztelték. Ő ki képes volt egy idegen országban, csupán lánglelkű szónoklatával egy kormányt megbuktatni, éveken át az európai politikának egyik hatalmas tényezője volt. S midőn

a sok kísérlet hajótörést szenvedett, visszavonult magányába, hogy esendes visszavonultságban fejezze be azt az életet, melynek minden pillanata hazájáé volt. Itt az önkéntes száműzésben, melyet rideg, alkudni nem tudó következetessége teremtett magának, élt hosszú éveken át, mint egy szent remete, de honszerető szíve ott volt mindig közöttünk. Figyelemmel kísérte alkotmányos életünket s nem egyszer intézett hozzánk egy-egy intő, biztató szót s nagy bölcsességgel telt levelei mindig egy-egy ünnepnapot teremtettek nemzetének s midőn hosszú életének tapasztalatait irataiban közrebocsátá, az egész világ tapsolt a ragyogó irány és nagy tudás e esodálatos művének.

Az évtizedek egymásután multak el, de az évek súlya alatt meggyörnyedt test kénytelen volt meghódolni a vasakaratnak s tovább szolgálni a szellem működését és Kossuth mindig dolgozott ifjú tüzzel, ifjú hévvel s a nagy lélek mindig — az utóbbi napokban is — folytonos új munkára kényszerítette az elagott, elgyöngült testet, míg végre: a természet örök tör-

vénye — mely kicsinyek és nagyok felett egyformán határoz — kioltotta azt az isteni szikrát, melynél nagyobb és nemesebb soha emberi testben nem égett.

Kossuth Lajos tehát meghalt. A gyenge porhüvely megsemmisült, de a esodálatos ész és szív nagy műveinek emléke minden igaz magyar szívében mindig élni fog.

O.

A betegség utolsó napjai.

Már hónapok óta nehéz sulyképen ült a magyar nemzet szívében a félelem, hogy Kossuth Lajos vége felé közeleg: aggróval járó gyengeségénél fogva nem tudja kibírni azon utóbajokat, mik a kiállott influenza után visszamaradtak. És csakugyan bármily hőiesen is küzdött is a hatalmas lélek által lakott testi szervezet, a titkon emészte betegség ellen, amint a tavasz első napjai beköszöntöttek, a kör nap után súlyosabb alakban lépett fel. Megkezdődött a lassu haldoklás. Olaszország legelső orvosi tekintélyei igyekeztek a bajt elnyomni és az agg beteg nagy türelemmel viselte el a kínos operációkat, pedig jól tudta, hogy ez segíteni nem fog rajta, de elszenvetve családja kérésére. Az elaludni készülő élet olykor-olykor még fellobbant, reménytel töltötte el aggódo családját s a bánatba borult magyar nemzetet, de a 92 éves élet többé újra nem kelhetett.

S míg a nagy beteg a halállal vívódott, az egész magyar nemzet aggódo függőzde tekintetét Turin felé s szorongó szívvel várt onnan

TÁRCZA.

Az unokatestvér.

Vig beszély.

Írta: Barthalis János.

(Folytatás.)

Egy alkalommal aztán Péter mégis jónak látta megkérdezni a rokontól. — Édes öcsém meddig szándékozol nálunk mulatni?

Az pedig biztosítá, hogy a legnagyobb sajnálatára egy pár hét alatt bucsut kénytelen venni a kedves kis falutól, mert hát állomás után nézett. Nagyobb hivatal után. Szügyi ügyezte, hogy egy öllel magasbodott a rokon büszkeségtől.

Öt nap múlva pedig örömtől sugárzó arczezal toppant Péter bátya elé.

— Képzeld bácsi, ma levelet kaptam valakitől. Találja el, ki írta?

Szücsi bizony bármint törté is az esztét, nem bírta a feladott talányt megfejteni.

— Édes anyjától, jó bátyám, segített a tűnődő emberen a tudós rokon. Itt van ni, akár el is olvashatja

mít ír nekem a jó asszony. S azzal átadta Péternek a boríték nélküli sorokat.

Ez pedig kíváncsian nyult a levél után, melyben anyja kézvonásaira velt ismerni. Arra kérte abban Gyulát, hogy mivel végnapjaira réggen elhagyott falujába akar visszatérni, vásároljon az neki örök áron, vagy ha az nem volna kivihető, vegyen ki számára egy lakatket haszonbérbe, de Péter előtt hallgasson ám e tervvel, mert megakarja ezzel lepni szeretett fiát.

De Gyula, mint szerető rokon, bizalmas akart lenni a jó bácsihoz. Megmutatta neki a levelet, illő titoktartás terhé alatt.

No hiszen, lett öröm a Szügyi portán e híre. Péterrel madarat lehetett volna fogatni ez órában.

A családi tanácsok pedig egymást kezdték követni. Szügyiék úgy akarták, hogy a régen várt öreg velük lakják a míg él. Ezt azonban nem látta észszerűnek Farsangi. Ellenkezett is e határozattal szemben.

— Híha, sok ingó-bingó vagyona van ám a nének. Sokat szerzett

mióta innen eltávozott. Isten áldása volt a munkáján. Bizony el sem férne a tengernyi butor bátyáméknak ugyis tömött szobáikban. Éppen azért, engedjük az ő akaratát örvényesül.

Péter gazda aztán még az napon egy alkalmas lakást bérelt ki a maga nevére, mert eladó lakatket nem kapott a faluban. Ki is fizette a lakbért előre. Kerek kilencz övre. Ezt a meglepetést pedig ő kívánta titokban tartani anyja előtt.

A korrespondenciát — érhető okokból — azonban Gyula végezte. Az anyja csak vele levelezett. Péter bátya pedig úgy hitt neki, mint a szentírás szavaiban.

Egy hét múlva mosolygó képpel állított haza Szügyiékhez az unokatestvér. És szól vala eképpen.

— Örüljön, bátya. Holnapután megérkezik ő. Ime itt van levele, melyben utazásáról értesít. Ez a másik boríték pedig egy nyomtatványt tartalmaz. Egy vasuti értesítvényt, az n... állomás főnök által kiállítva. Arról tudósítanak benne, hogy a néni málhája már megérkezett oda. Ő is ott fog kiszállni. De leve-

leben arra kér, hogy a rengeteg pakk elszállítására legkevesebb huszonöt teherkoesira lesz szükség. Azonkívül saját személyéért egy külön fogatot rendeljünk, mert egyik leány testvéremet is magával hozza. A dolog tehát sürgető. Én gyorsan utána látok a fogatoknak.

Dehogyan engedte volna ezt a dicsőséget másnak Szügyi gazda. Még az lett volna a furesa, hogy más intézkedjék ilyen fontos esetről. Majd elvégez ő mindent. Nem lesz hiány semmiben.

Mikor Péter az örömhirt meghallotta, akkorát ugrott, hogy majdmajd kilyukasztotta fejével a szoba mennyezetét. És senkinek sem szólva, elszaladt hazulról.

Estére már mind a huszonöt szekér le volt foglalozva. A huszonhatodikért nem kívántak fuvardíjt, mert az övé az. De még a faluban is hire futott, hogy hazajön ám a gazdag Szücsiné. Megunta „odakinn” a pusztai életet. Fiához jön meghalni. A havasok alá.

Farsangi azon éjjelen nagyon későre vetődött haza. Jó cimborák társasá-

minden hirt. A táviró aztán szerdán kora reggel meghozta a szomorú hirt, mely az egész nemzetet mély gyászba borította.

Az utolsó napokból.

Egyik turini tudósító, ki megfordult a nagy beteg szobájában, ezeket jelenti lapjának:

Ma délbén Ruttkayné bevezetett Kossuth betegszobájába. A kormányzó ágyában feküdt. Jobbról Lajos fia, balról Ferenc állott, mellette Giorgio szolgál. Az orvosi konzilium akkor már megvolt, és Kossuth feje alá három párna volt fektetve, úgy hogy szinte ülni látszott. Melle zihált és kínosan jajgatva mondá: „Rosszul vagyok, fiam”...

Fiai és a szolgá mindegyre forgatták ágyában. A szobában Ruttkayné, Lukács Gyula és én voltunk. Mindhármán zokogtunk, látva a kormányzó kínjait. Kossuth ekkor volt legrosszabbul. Bár a szomorú látvány megdöbbentett, mégis nem lehetett meg nem bámulnunk és csodálnunk még most is nyilvánuló életerejét. Areza a hatalmas betegségben is láztól piros maradt és nincsen beesve. Ereje most is szembetűnő, csak szemel, azok az egykor csodás tekintetű szemek vannak oda. Nagyot hall. Kezei idegesen mozognak. Erősen köhög és a köpés után a zsebkenőt eldobálja.

* * *

Egy másik tudósító jelenti:

Ruttkayné sirva mondta nekem, hogy vége már a gyönyörű kék szemeknek, mert Kossuth már elveszté szemévilágát.

Az éjjel folytonosan gyertyát kért, s olykor közelében gyertyát gyújtottak, de ennek dacára azt mondta: sötét van, semmit se látok.

Világosabb percekben több ízben mondogatta nővéreinek: csak az fáj, hogy hontalanként kell meghalnom. Ruttkayné azt válaszolá: hisz te vagy a legnépszerűbb ember Magyarországon, mire Kossuth azt felelé: azt csak a te hiúságod tartja.

Semmit se akar enni. Egész nap egy szót se szól senkihez, csak kínosan sóhajt.

* * *

A nagy szenvedő alakja és areza már nagyon összeesett, a kórnak iszonyuan kellett vele küzdenie, míg leteperhette őt. Az elmúlt héten azt mondta Kossuth:

— Meghalni semmi, de hogy lábaimról leessek, hogy valaha járni

ne tudjak, ezt sohasem hittem volna! Ez borzasztó!

Az utolsó időben, noha már nagyon gyöngye volt, mégis leült az asztalhoz és üres, tintátlan tollal órák hosszáig vetett betűket a papírosra. Mindig írni akar. Lázás állapotában is diktál, vagy pedig ujjait mozgatja, mintha írna.

Az utóbbi időben Kossuth rendkívül izgatott volt: nem tudott megnyugodni semmiben. A kevés étvágya is elhagyta. Vagdalt húst adtak neki leg többször eledélül, vagy tojást, vagy tejet.

Az utóbb érkezett díszoklevelekkel is akarták földeríteni.

— Ne olvassátok, mondá: csak frázisok.

Kossuth betegségének kezdete.

Rutkainé reggelire beefsteaket készített számára, melyet azonban érintetlenül hagyott. Mikor dr. Basso e miatt gyöngéden megintette így felelt francziául. (Kossuth turini környezetével inkább francziául beszél): „Lásza, doktor, ma reggel ittam egy pohár konyakot, ha nem is ettem húst; a magyar napszámos is csak egy-korty pálinkát iszik reggel s ezzel eldolgozik ebédig; én is ilyen napszámos vagyok.”

Kossuth Lajos életrajza.

Kossuth Lajos, az 1848–49-iki szabadságharc kimagasló vezérfeje és Magyarország volt kormányzója, szül. Monokon Zemplén. 1802. szept. havában. Atyja Kossuth László középszerű anyagi viszonyok között élő prot. vallású nemes, anyja tyulini Wéber Sarolta volt K. első tanulmányait N.-Szombaton és Eperjesen végezte, utóbb (1825-től) Pesten jogot tanult és egy ideig Szapáry grófnő jogügyi tanácsadója volt Sátorjára-Ujhelyen. 1831-ben az amugy sem nagyon kedvelt ügyvédi pályától megvált és Pesre költözött, hol csakhamar tehetségével a legelső korypheusok figyelmét magára vonta; báró Wessellényi Miklós által Pozsonyba hivatott az akkor még csak gyermekkorát élő „Országgyűlési Tudósítások” cz. könyvmatu laphoz, mely eleinte csak száz példányban jelent meg, de mint első kísérlet a parlamenti életnek élénkebben lüktető és az addigi száraz regisztrációtól elütő tárgyalására, példátlan tettségessé találkozott, mert a tudósításban benne rejtettek a kritika csirái

— Ugyan édes bátyám rimánkodott a beteg, menjen el helyettem, fogadja ön az édes anyját, hiszen ugvis illik az. Tegye meg azt a szívesseget, hiszen látja milyen rosszul vagyok. De arra kérem el ne áruljon a néni előtt, hogy az éjjel is lumpoltam, mert Isten bizony, nagyon megharagudna rám a jó öreg. Eppen mintha a Szügyi szájából vette volna ki a szót. Hiszen így akarta ő is. A másik negyedórán már örömtől sugárzó arccal rogtott n... felé.

Felesége pedig ezalatt hozzá fogott a nagy előkészülethez. Hét országra szóló ebédet igyekezett készíteni, szépszámu segédlet mellett, az „uri rokonok” tiszteletére. Még a jegyző ur, meg a tiszteles ur is hivatalos volt a nagy dárídóba. Már kora hajnal óta hangzott a halálra szánt baromfiak és malaczkok protestáló ijedt hangja a zsarnoki önkény ellen, melylyel a gyászos vég ellen kikeltek. De mind hiában. Az uri rokonság gyomrának érdekében, mégis fel kellett áldozniok rövid életüket.

(Vége következik.)

is, szabadelvű eszmék rajzottak belőle és utóljára a bécsi kormány is jónak látta figyelmét a mozgalomra irányozni: K. lapját betöltötték, sajátját lefoglalták, őt magát pedig ez alkalommal kifejtett erőyes tiltakozásért 1837-ben elfogták és hosszasan eljárás után 1839-ben négy évi fogságra ítélték, melynek kiállása végett Munkácsra vitetett. Ezen idő alatt volt legtöbb alkalma gondolatokat és anyagot gyűjteni; ekkor írt és tanult. Midőn az 1840. évi ápril 29-iki amnéstia börtönének ajtaját megnyitotta, K. kész politikai rendszerrel lépett elő és 1841-ben megindította a „Pesti Hírlap”-ot, mely az udvart és annak magyarellenő tanácsadóit tüzetesen megámadva egy és ugyanazon időben liberális társadalmi átalakulás és új magyar alkotmány mellett küzdött. A lap szellemesen volt szerkesztve, következetes magatartásával és önálló nézeteivel hatalmas közönséget hódított meg magának. Azon körülmény, hogy Magyarország legtekintélyesebb politikai: Széchenyi, ki minden áron a békés fejlődést akarta és a Dessewffy-párt, kik a dynastiával egyetértőleg óhajtottak eljárni, nyíltan fölemelték a szenvedélyes irány ellen szavukat, még csak növelte K. népszerűségét, ki „a nemzetiségek fölélt kulturális tekintetben amugy is domináló magyar elemet politikai tulsúlyra segíteni” és „magyar földön magyar ipart, kereskedelmet és pénzügyet létesíteni” tűzte ki feladatává.

Miután 1844-ben a „Pesti Hírlap” kiadója Landerer a bécsi kormány akaratához képest az eddigittől eltérő politikai irányt és magatartást követett, K. a laptól visszalépett és főfigyelmét a magyarországi, csaknem teljesen parlagon heverő közgazdaság emelésére fordította. De míg a földművelés és közlekedést Széchenyi vette kezébe, addig K. főleg az iparra terjesztette ki figyelmét és egyike lett a „Védegyelet” alapítóinak, melynek tagjai arra kötelezték magukat, hogy csak „honi iparcikkiket” vásárolnak és viselnek. K. ezáltal hatalmas zárendszert akart képezni, főleg Ausztria felé, mely bécsi áruival az egész országot elárasztotta, a mi nagyrészt sikerült is. A védegyelet ügye hozta őt közelebbi összeköttetésbe gróf Battyányi Lajossal is és neve még mindig népszerűbbé válván 1847. okt. 17-én Pestmegye az akkori országgyűlésre képviselővé választotta. Az országgyűlésen csakhamar vezére lett az ellenzéknek és a nemzetnek egyenjogúsításáról, a nemkeresztények emancipációjáról és a jobbágyi terhek megszüntetéséről mondott beszédeivel megnyerte nemcsak elvtársainak, hanem ellenfeleinek is elismerését. Midőn a francia királyság bukásáról szóló hír villámgyors terjedésében Pozsonyba is eljutott, K. az országgyűlésen felhasználta az alkalmat, hogy a nemzet részéről titkon úgy, mint nyíltan rég óhajtott alkotmány érdekében döntő lépést tegyen.

1848. márczius 3-án tartotta nagyszemű beszédét, melyben a rendeket felszólította, hogy menesszessék a királyhoz egy küldöttséget, melynek kötelessége legyen több rendbeli reformokat, különösen felelős miniszteriumot követelni. A feliratot, mely az ország összes képviselői által küldömbösg nélkül pártoltatott, ő és Batthyányi vitték Bécsbe, a hol márczius 15-én lelkesedéssel fogadtattak és a királytól kívánságuk teljesítését nyerték.

Az első független felelős magyar miniszteriumban, mely már márczius 17-én összeült, K. a pénzügyi tárczát vette át, de életétje volt az egésznek. Ekkor megkezdődtek a nemzetiségi sürölások. Jellasics és a horvátok izgatásaira K., ki a történeteket sejtette, mind inkább sietett pénzügyi terveinek megvalósításával, hogy a küszöbön álló nagy küzdelem, melyet azonban akkor mindenki csak nemzetgazdasági természetűnek tartott, a nemzetet rendezett pénzügyi viszonyok között ta-

lál. Egyidejűleg egy új lapot alapított „K. Hírlapja” czimmel, mely pártatlan sikert aratott és eszméit a nemzet zömében mindinkább meggyökerezett. Ekkor 1848-ban megtörtént a bécsi kormány részéről a legvégetesebb lépés: az országgyűlés feloszlatása. Azontul K. életrajza összeesik a magyar szabadságharc me-
netével.

K. 1848. szeptember 22-én lépett a honvédelmi bizottság élére és tevékenysége által sikerült a kormányt egy időre pótolnia s képviselnie, míg a nemzet őt mint kormányzót elismerően, erőlesen járt el és megalakította a honvédséget úgy, hogy a már mindenfelől mozgó ellenséggel szembeállhasson. Midőn 1848. decemberben a főváros az ellenség kezeibe került, K. és a kormány Debreczenbe költözött és ott az országgyűlés 1849. ápril 14-én kimondotta, hogy: Magyarország független és a trónt addig birt dynastia ebbeli jogától meg van fosztva. Ekkor mint valóságos kormányzó ünnepélyesen bevonult az időközben Görgei által visszafoglalt fővárosba és Dembinszki-vel egy nagyszámú tervet dolgozott ki, melynek értelmében a magyar seregnek két nagy hadoszlopba oszolvva Ausztriába és Galiciába kellett volna nyomulnia és egyfelől az ottani forradalmi elemekkel egyesülten azokat a kitérésben segítenie, másfelől a harc színterét az ellenség területére áthelyeznie. De ezen terv hajótörést szenvedett Görgei ellenmondásán, kinek eltérő nézetei s önálló föllépése mindinkább elmérgesedő viszonyt fejlesztettek közötté és Kossuth között. Kossuth a nemzet erejében mindvégig bizott és csak akkor, midőn a veszteségek hosszú sora után a Temesvár melletti nevezetes csata is elveszett, Aradon 1849. aug. 11-én Görgeinek átadta a legfelsőbb hatalmat és aug. 17-én, kötségsbeesve Magyarország jövője fölött, átlépte a magyar határt, megelőzőleg azonban a koronát és a koronázási ékszereket, melyeket Madarász Lászlóval Pestről oda és magukkal vitték volt, Orsovánál magyar földben elásta és Törökország területére lépett, hogy onnan Angliába meneküljön. Törökországban fölismeretvén, először Viddinben, azután Sumlában internáltatták. 1851. márczius–augusztus hónapjait pedig Kutahiában (Kis-Azsia) töltötte.

A porta, melyet egyfelől Ausztria Kossuth kiszolgáltatását követő sürgötése, másfelől Anglia és Amerikának annak szabadonboesátását kívánó pressziója tartott megköttve, végre az többi hatalmaknak engedett és Kossuthot szabadon boesátotta, ki 1851. szept. 7-én utazott a „Mississippi” nevű északamerikai gőzösfregatton Anglia felé vette útját azon szándékkal, hogy utóbb Amerikába átkel. Ezalatt Pesten 1851. szept. 22-én in effigie fölakasztott. Gibraltárban való néhány napi tartózkodás után Angliába utazott és mindenütt a legnagyobb lelkesedéssel találkozott. Számátalan város küldött neki meghívót, de Kossuth csak Birmingham és Manchester városokot fogadta el. Még nagyobb lelkesedéssel fogadtattott Amerikában, hol egyuttal tekintélyes összeg gyűlt össze a magyar emigráció ügyének javára, mely azontul annak alapját képezte.

Kossuth 1853-ban visszatért Angliába és ott irodalmi munkálatokkal foglalkozván, e mellett nem szűnt meg Magyarországot ölszabadítása érdekében működni. Összeköttetésbe lépett Rollinnal és Mazzinival, de jelentékenyebb siker nélkül, mert tekintve az emigrációnak oly tisztességes állapotban való tartásától, mely más emigrációtól pl. a lengyelettől annál elűt és első sorban Kossuth érdeme, nevezetesebb vívmány nem szűnt meg, mert a politikai konstelaációk kedvezőtlenek maradtak. 1859-ben végre alkalom mutatkozott, midőn az olasz háború kitört és III. Napoleon hajlandó volt Magyarország insurektióját elősegíteni. Ekkor Kossuth Klapkával s másokkal Sardi-
niába ment, de a terv sikerültét a

gában töltötte az esti órákat. Nem esoda, hiszen „per tu” volt már az intelligencia irányadó férfaival. Ferbliztek egy keveset. Gyula nyert mindig.

Felvirradt a várva-várt nap is s a tengernyi teherfogata a csengős lovakkal, Péter gazda telkén gyűlt össze. Egy kis, előleges áldomást ittak az udvaron a furnányosok. Régi szokás ez a magyarnál. Nem is siettek erősen. Hiszen a „nagy-asszony” csak a déli vonattal fog alulról megérkezni. Egy vonat jön még a szomszédos állomásról, ez... ről s a két gőzparipa n... en szokott találkozót adni egymásnak. Farsangi ezen éjjel is sokáig kimaradt. Megint sok pénzt nyert a kártyán. Még aludt a kedves rokon, daczára hogy az indulási idő is elérkezett.

Szügyi uram e közben óvatosan nyitott be hozzá:

— Öcsém, szólott amannak, itt volnának már a szekerek. Készülj, ne-hogy elkéssél.

A másik pedig történetesen, erre az alkalomra egy kicsikét beteg talált lenni. Nyögött is, mintegy halálra vált kóros:

villafrankai békekötés megelőzte. K. ekkor III. Napoleón megbízhatatlanságáról meggyőződve, visszatért Angliába és ott elvonultan élt, míg 1867-ben az általános amnesztia reá is kiterjesztetvén, jogot nyert a hazájába való visszatérhetésre és Pécsen országgyűlési képviselővé választották; de mint előrelátható volt, vissza nem tért, hanem nyílt levelekben folyva be Magyarország ügyeibe, távollattartott magát minden mástól, csupán Magyar ország közjogi függetlenségeért harczolt tollával, 1877-ben Czegled városá ismételtlen megválasztotta képviselőnek és ebbeli mandátumát 100 tagu bizottság által küldötte meg neki, de K. ezt sem fogadta el. Ekkor már Collegno al Baracconaban lakott Turin mellett, hová főleg hű barátja Iliász Dániel kísérté el, ki vele maradt 1880-ban bekövetkezett haláláig. Iliász halála után K. Turinban lakott, hol azóta tudományos irányu munkálatainak élt és 1880–88-ik években az emigrációra vonatkozó iratainak négy kötetét kiadta, míg az 5-ik 6-ik befejező kötet e sorok írásakor szintén sajtó alá rendezését várja.

Politikai hírek.

BELFÖLD.

Király kormány és Kossuth.

A turinból fenyegető szmuru katasztrófa esetén teendő intézkedések és Wekerle bécsi utja felől a Magyarországot ezt közli: Sem Fejérvárynak, sem Wekerlének nem sikerült többet kivinni, mint azt: hogy elhunyt nagy hazafit a képviselőház a nemzet halottjának tekinti; hogy a képviselőház köldöttségileg vegyen részt a temetésen; hogy a ravatalra koszorút helyezzen; hogy a képviselőház a család iránt részvétét fejezze ki; hogy a temetés a képviselőház költségén eszközöltessék. Maga a miniszterelnök is hajlandó a képviselőházban felszólalni és a nemzeti részvéthez a kormány nevében hozzájárulni. Mind erre az intézkedésre a kormány kész és hajlandó, de arra hogy a törvényhozás nyilvánítsa a nagy hazafit az ország hallottjának, hogy temetése országos költségén eszközöltessék, hogy a törvényhozás nevében tétessék a ravatalra koszorú, hogy érdemei törvénybe ígattassanak, hogy emlékének megörökítésére országos költségén a fővárosban állandó emlék emeltessek, hogy hamvai hazaszállíttassanak, — ehhez a kormány semmi körülmények közt sem fog hozzájárulni.

Ujdonságok.

— **Akézdivásárhelyi küldöttség Kossuthnál.** Ezt a címet viseli az a kép, mely a Budapest című napilap egyik közelebbi számában megjelent, melynek nyilvánvalólag azon hivatása van, hogy e szép és meghatározó jelenetet átadja az örök emlékeztetnek. Szép magyar ruhába öltöztetett férfi és nő alakok szerepelnek e képen, de hogy azok közül valamelyik hasonlítana is a küldöttség valamelyik tagjához, arról szó sincsen. Ez a Budapest piktorá szerint merőben felesleges dolog is. Mert különben a Budapest a városban a legnépszerűbb ujság: a különös pingamentum kézzel-kézzel jár, mindennél általános derűséget kelte.

— **Főgondnok-jelölés.** A kézdí-vásárhelyi ref. egyházközség folyó hó 20-án tartott közgyűlésében ejtette meg a főgondnokl hármas jelölést, Miután Baló László, az ig. tanács ismételt felhívására is határozottan kijelentette, hogy a főgondnokl állást tovább meg nem tartja; közgyűlés titkos szavazás után kijelölte a fő-

gondnokságra: Kölönte Mózes ez idő szerinti buzgó algondnokot, Nagy Károly árvalhási igazgatót és Balogh Gyula kereskedőt. Ohajtjuk, hogy a folyó hó 29-én összeülendő egyh. ker. közgyűlés válassza ki az érdemes jelöltek közül a legérdemesebbet.

— **Képviselőválasztás.** S.-Szent-György városa f. hó 21-én választotta meg országgyűlési képviselőjét a lemondott Beksies Gusztáv helyett. Két jelölt állott egymással szemben, ugymint Gajári Ödön a Nemzet felelős szerkesztője, a szabadelvű párt részéről és Geréb János ügyvéd nemzet. párt. Az eredmény már előre látható volt. A választás Gajári fényes győzelmével végződött. Gajári 312 szavazatot nyert, míg Geréb csupán 93-ig tudta felvinni. Mi is őszintén örvendünk a szerencsés választáson, mert Gajári Ödön mint egy tekintélyes napilap szerkesztője s mint a székely nép igaz barátja, a Székelyföld érdekében sokat tehet. Benne Seps-Szentgyörgy város és Háromszekmegye olyan képviselőt nyert, kire mindig büszke lehet.

— **Tavaszi első napja** a néphit szerint József napja. A csillagászati naptár szerint pedig a tavasz kezdete márczius 21-ére esik. Bármiképen számítsunk is, benne vagyunk a a szép tavaszban, csak épen az időjárás nem hozzávaló. Hideg, esős, kellemetlen napokkal köszöntött be hozzánk a kikelet s ha a havunk nagy részben már el is ment, de azért elég okunk van azt hinni, hogy Háromszéken az állandó tavasz még messze van, mert régi tapasztalás az, hogy minálunk az őszyakok nem a kalendárium szerint szoktak alakulni.

— **Községi bíró választás.** Rákosi Márton felesernátoni adószedő a szesz italok mértéktelen használatát következtében delirium tremensbe esvén, állásától elmozdított s helyébe folyó hó 19-én közfelkiáltással Szaniszló Ferencz választott meg, ki már ezelőtt is több évig mint községi bíró teljesített sikeres szolgálata által ugy községe, mint fellebbvalói teljes elismerését kiérdemelte.

— **Zágonban** egy farkast bunkóztak le, mely egy telekről az ebet akarta elragadni. A bátorgazda két ütessel ártalmatlanná tette a vadat. Mondják, hogy ez volt, a Kovásznán is megfordult vakmerő állat, mely Barti Józsefet a napokban megtépázta.

— **A földvári vásár** miniszteri engedéllyel márczius 25-ről 28-ra halasztott.

— **A nagyajtai** választó kerület képviselője Bartha Miklósnak, a polgári házasság ellen tanúsított magatartásáért bizalmatlanságot szavazott.

— **Meghívó.** Az 1896-iki ezred-éves országos kiállítás marosvásárhelyi kerületi bizottsága ez évi márczius hó 28-án (szerdán) d. u. 3 órakor a vármegyeház nagytermében ülést tart. Tárgyak: Elnöki közlések. (23. sz.) A nagyméltóságu kereskedelemügyi miniszter urnak, mint a kiállítási országos bizottság Elnökének leirata a helyi bizottságok székhelyeinek megállapítása s a kerületi bizottság költségének fedezése tárgyában. (41. sz.) Ugyanazon miniszter ur leirata a tehetségesebb kézműiparosoknál a kiállításban való részvételük előmozdítása ezéjából eszközölendő megrendelések tárgyában. (43. sz.) Ugyanazon miniszter ur leirata a kiállítás igazgatóságának az 1896-iki ezred-éves országos kiállítás előmunkálatairól szóló jelentése tárgyában.

Ugyanazon miniszter ur leirata a még meg nem alakított helyi bizottságok szervezése, a bejelentési ívek kezelése és a kiállítás ügyének a sajtó és a társadalom után való hathatós propagálása tárgyában. (36. sz.) A marosvásárhelyi kerületi bizottság ipari és kereskedelmi albizottságának átirata, melylyel megküldi az alakuló ülés jegyzőkönyvét. (49. sz.) A kerületi bizottság közművelődési albizottságának hasonló tárgyú átirata. (40., 44., 45. sz.) A sepsiszentgyörgyi, gyergyószentmiklósi és esikszereadi helyi bizottságok elnökségeinek átiratai melylyel megküldik az alakuló ülések jegyzőkönyveit. (42. sz.) Udvarhelyvármegye alispánjának hasonló tárgyú átirata. (50. sz.) A kiállítás általános programjára vonatkozó részletes határozatok ismertetése. Esetleges indítványok.

— **József napja.** Családias örömnap szokott lenni Háromszéken minden esztendőben József napja. A vármegye lakossága felhasználja ezt az alkalmat, hogy a székely érdekek lelkes apostola, Pótsa József főispán iránt érzett tiszteletének és hálájának kifejezését adjon. A mai és tegnapi nap egy részét eme szívélyes ovációk töltötték be. Egymást érték a kitünő székely főispánnal az üdvözlők jókívánatait, melyek között egyik legszebb jelenet volt a vármegyei tisztviselők, a város képviselői s az összes hivatalok és testületek tisztelgése. A nagyszámu tisztelgők élén Tompa Miklós vármegyei alispán tolmácsolta igen szép beszédben a közös szeretet és hála érzéseit, melyekkel a székely közönség viszonozza a kitünő főúr áldásteljes hazafias munkásságát. Meghatottan mondott köszönetet az ünnepelt férfin a szeretet és bizalom nyilvánulásaért s ígérte, hogy életének főfeladatául fogja tekinteni jövőre is székely vármegyéje érdekeinek előmozdításán munkálni. Hosszas eljenzés követte a lelkes szavakat.

— **Zabola község** javára folyó hó 25. és 26-án a község ház nagytermében zártkörű tánczvigalom rendeztetik. Belépti-díj: Családjegy 80 kr. Férő-jegy 40 kr. Nő-jegy 30 kr. Kezdeté d. u. 3 órakor.

— **Rèmes gyilkosságot** vitt véghez kovásznai Perdi (Szöcs) Mózes kedde virradó éjjel. Egy bzsasztó autódafét rendezett házában, melyhez hasonló ritkán hallani. Ez az ember a nyáron, holmi jogtalan terület nagyobbítás miatt, mely nem sikerült, megörlött. Azóta megfigyelés alatt is állt, de azért bátran járhatott, kelhetett a faluban, hová hazabocsátották. Családjához, nejehez azóta nagyon gorombán viselte magát, s ezt utóbbi gyakran megverte. Hét-főn délután kis 4-ik éves gyermekével hosszasan sétálgatott a porondon s megérlette a sötét tervét. Azon este feleségét, fejstét ragadva üldözte el hazulról s bezárkózott házába és mikor a kis gyermek elaludt s a szomszédok meglepetéséül sem tartott a nyugodtan szenderegő ágyát felgyújtotta. A szerencsétlen gyermek ijedten ugrott fel a lángok közül, de az örült mindig visszalökte oda, hol nemsokára szénén égott az áldozat. Mikor a gyilkostól kérdezték, hogy miért esekeltedte ezt, azt felelte, hogy régen elhatározta volt, sőt magát is megakarta égetni. Különben nagyon egykedvűen vette az egész dolgot, Most le van tartóztatva. Hogy kit terhel a most a felelősség, azt a vizsgálat fogja kideríteni.

— **Eltévedt leányka.** Kézdipolyáni Pál Dénes földműves folyó hó 19-én délután a mezőre ment kaszálól hely tisztítani, 3 és fél éves kis leánykáját, Erzsé utána menve, a

mezőn eltévedt. Az apa este haza menve, gondolta, hogy leánykája a szomszédba van. Azonban mindenütt keresve, sehol sem találta. Másnap szintén kutba s mindenhol kereste, csak ott nem a hol volt. Egyik szomszéd indítványára a mezőre mentek vagy négyen s az apa a falutól mintegy órai járásnyira f. hó 20-án délelőtt 10 órakor egy selymekes helyen egészen elfeketedve, de szerencsére életbe találta meg. Azonnal orvoshoz vitték, de ép egészségre többé számítani nem lehet, mert a gyenge leányka egészen elvan erőtelenedve.

— **Meghívó.** A márkosfalvi dalkör f. évi márcz. 26-án egyházi és iskolai ezéla a községi fu-iskola helyiségében zártkörű hangversenyt rendez, műsor: 1. Honfidal. Dopler Károlytól, éneklí a dalkar. 2. Népdalfűzér. (Kossuth nótá.) Lányi Ernőtől, éneklí a dalkar. 3. Szavalat, Váncsa István ur által. 4. Hármás dal, éneklí: Becz Dénés, Forró Ignác és Kelemen Győző urak. 5. Szavalat, Kelemen Győző ur által. 6. Béka kantate, C. Henpigtől, éneklí a dalkar. 7. Honfiak vígázattok. Induló, Kückentől, éneklí a dalkar. Műsor után táncz. Jelszó: Egyszerűség az öltözetben! Belépti díj: személyenként 40 kr. Kezdeté este fél 8 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtnak és hirlapilag nyugtáztatnak.

— **Apró gyujtogatók.** A folyó hó 11-én Kézdipolyánban történt tüzeset három gyermek műve volt. Az előjáróság előtt szépen kivallották, hogy a gyufát kővön elhuzták és ugy gyujtották meg az özy. Szabó Antalné szénaboglyáját.

— **Önkéntes-jelöltek tanfolyama** ezim alatt Kolozsvárott egy oly tanintézet áll fenn, mely alaposan előkészít 16–20 éves korban levő s érettségit nem tett fiatal embereket az egyéves önkéntességre jogosító vizsgálatra. Jelentkezhetnek olyanok is, kik csak egy-két osztályt végeztek s mégis mint egyéves önkéntesek akarnak szolgálni. Ugyanott főlvetetnek 12–15 éves ifjak, kik valamely es. és kir. kadétskolába kívánnak majd belépni. Bővebb felvilágosítást szívesen ad az igazgatóság.

— **A debreczeni kereskedelmi akadémia** volt tanítványait főlkeri az igazgatóság: jelentésük be f. hó hó 31-ig jelenlegi alkalmaztatásuk minőségét a javadalmát, hogy a tanintézet új palotájának fölavatása a alkalmából kiadandó emlék-könyvben az érettségivel távozottak teljes névsora közölhető legyen.

Nyilvános köszönet.

Édes atyám Nagy Dániel halála alkalmával oly sok oldalról s oly lekötelező alakban nyilvánult irántam a részvét, hogy én kedves kötelességemnek ismerem mindazoknak, kik a végtisztességtételen megjelentek s részvéteikkel bánatomban felkerestek, nyilvánosan hálás köszönetet mondani.

K.-Vásárhely 1894. márczius 20.

Szabó Dénesné
Nagy Karolina.

Hivatalos rész.

(A Háromszekvármegyei hivatalos értesítőből.)

Körözwények.

Polyáni Kovács Terézia az 1891. évi 36. nyilvántartási szám alatt nyert eselédönyvét elvesztette.

Albisi Budi Ádám cigány 336. folyószám slatt 02452. törvényhatósági számu marhalevelét, mely 1881-ben állítottott ki egy fehéről, valamint fia Budi Miklós 337. folyószám alatt 02453. törvényhatósági

szám alatti, mely 1892-ben állította ki egy barnaszőrű kanczáról, elvesztették.

Besenyői Lakos János az 1891. évi 412. eselédnyilvántartási szám alatt kiállított eselédkönyvét Seps-Szentgyörgyről Csikfelé menő uton elvesztette.

Altörjái Kovács Kata az 1887. évben 195. szám alatt nyert eselédkönyvét elvesztette.

Lisznyói Damó József múlt évben kiállított 373—374. községi számu 08179—8180. törvényhatósági számu két darab járlat levelét, mely 2 drb ökörről lett kiállítva, elvesztette.

Bálint Ferencz nagy-baczoni lakosnál egy 3—4 éves sárga-fekete szőrű bak kopó tartatik felfogva, tulajdonosa kerestetik.

Hirdetések.

Husvétii
tojások
Pitrof Lajosnál
Kézdi-Vásárhelytől
Kaphatók.

„NE VÉGY CZIGÁNYTÓL SZENET!!”

mondja a példabeszéd, s ezt joggal elmondhatom én is, midőn raktáromat ajánlom mert csak oly nagy üzlet, mint az enyém szabhat, — készpénzzel való vásárlás óriási árukészlete és számos más előnye folytán — olcsó árakat, melyek végre is a vevőnek csak javára szolgálhatnak.

Tetszetős minták magánvevők részére ingyen és bérmentesen.

Gazdag tartalmu mintakönyvek, melyek ritkítják párjukat, szabók részére bérmentesen.

SZÖVETEK EGÉSZ REND RUHÁKRA.

Perwien és doszking a magas klerus részére, előírás szerinti szövetek hivatali egyenruhákra, veteránok, tűzoltók, tornászok részére, livrőkre, billardposztók, játszó-asztalok, kocsifődelekre, ugyszintén vízmentes lodenek vasdasskabátokra, mosó-szövetek, utazó-plaidok stb. stb. 4—14 frtig.

Értékes, tisztességes, tartós, tiszta gyapju posztót és nem olcsó rongyot, melyek a földolgozásra sem érdemesek, ajánl

STIKAROVSKY JÁNOS

BRÜNNEN (Ausztria Manchester)

Legnagyobb gyári posztóraktár félmillió forint értékben.

CSAK UTÁNVÉTELLEL SZÁLLIT.

Levelez magyar, német, cseh, lengyel, olasz, francia és angol nyelven.

HIRDETÉSEK

lapunk kiadóhivatalában jutányos áron felvételnek.

Egyetlen könyvkidói nagy diszkontlel.

Egyetlen könyvkidói legfelsőbb elismerés.

R Á T H M Ó R

könyvkidó-hivatala és könyvkereskedése

Budapesten, Gizella-tér, a Haas-palotában.

Számos felszólításnak engedve, szerencsénk van a t. casinókat, olvasó és más közművelődési egyleteket és irodalom barátokat figyelmeztetni, hogy kiadásaink egyrészt:

50° és 40°-nyi árleszállítása

még f. é. május 1-éig érvényben marad. Ezen leszállított áru művek bővített jegyzéke **komoly reflektánsoknak** bérmentve rendelkezésre áll.

De többi nagyszabású kiadásaink is a lehető **legelőnyösebb feltételek** alatt rendelkezhetők. Kiadásaink jegyzéke a legmegbízhatóbb irodalmi tanácsadó, mert csak **elismert** válogatott műveket tartalmaz, minden nyelviség kizárásával.

Több mint 35 éven át közbizalomban részesülő könyvkereskedésünk, a m. k. Egyetem, m. t. Akadémia, Nemzeti múzeum, Képviselet, A püspöki kar, Clerus számos tagjainak, a budapesti és több vidéki kir. Tábla, Törvényszék, számos előkelő ügyvéd és bíró, több száz központi és vidéki iskolai, Közművelődési és Kaszinói, Olvasó egyetemi könyvtár, a polit. és tudományos élet legtöbb kitűnőségének stb. szállítója, ezentúl is főszékhelyén fogja tekinteni az általánosan nyilvánuló népszerűséget fentartani és mindennemű irodalmi megbízásokat a legnagyobb figyelemmel és lehető legjutányosabban eszközölni.

Az Antiquáriusok által hirdetett minden művet legelőnyösebb is azon áron, gyakran még jutányosabban szállítjuk új példányokban, mint amely az ő katalógusaikban előfordul; kérjük tehát megrendelések alkalmával azon leszáll. árakat velünk közölni. A művek észszerű és jutányos bekötöttségét szívesen elvállaljuk.

Azonnal a szentesítés, illetőleg életbeléptetés után meg fog nálunk jelezni:

1894. T. cz. **A mezőgazdaságról és a mező-rendőrségről.** Első rangú szakferfi bő magyarázatával és utalásaival. Bérment. 1 frt.

1893. XVIII. XIX. T. cz. **A sommás eljárásról és a fizetési meghagyásokról dr. Imling K.** az igazságügyminiszteriumba osztott Curiai bíró magyarázatával és az életbeléptetési rendelkezéssel. Bérmentve 2 frt.

1—1

M. kir. államvasutak.

MENETREND.

Keleti vonal.

Érvényes 1893. május 1-től.

PREDEÁL—NAGYVÁRAD.

Érvényes 1893. május 1-től.

Állomások	Vegyes vonat	Személy- vonat	Gyors- vonat	Állomások	Vegyes vonat	Személy- vnnat	Gyors- vonat
Brassó (vendéglő)	é. 4.02	é. 7.42	d. u. 2.45	Medgyes	regg. 10.09	é. 12.47	
Botfalva	4.48	8.07		Kis-Kapus (vend., elág. Szab. felé)	é. 10.31	1.03	
Földvár	5.07	8.23			ind. 10.47	1.18	
Magyaros	5.26	8.43		Tövis (vend., elágazás Arad felé)	é. d. u. 12.28	2.49	é. 8.27
Apáca	5.42	8.57			ind. 1.08	3.47	
Kőpecz	6.02	9.16		Nagy-Enyed	ind. 1.35	4.07	8.53
Agostonfalva	6.09	9.22		Kocsárd (vend., elágazás Maros-)	é. 2.21	4.40	
Alsó-Rákos	6.26	9.38		Vásárhely felé)	ind. 2.31	4.52	
Homoród	6.55	10.02		Gyéres (elágazás Torda felé)	é. 3.08	5.20	
Kacsa	7.12	10.15			ind. 3.18	5.25	
Bene	7.32	10.36		Kolozsvár (vendéglő)	é. 5.14	regg. 6.52	11.01
Erked	7.52	10.51			ind. este 6.08	7.40	
Héjasfalva (elág. Udvarhely felé)	8.23	11.16		Nagy-Várad (vendéglő)	é. 10.44	11.53	
Segesvár (vendéglő)	8.46	11.27			ind. 11.04	d. u. 12.09	2.18
	8.53	11.32		Budapest	regg. 6.35	este 8.40	regg. 7.25

Brassóból Bukarest felé a személyvonat indul d. u. 12 óra 20 perczkor; a gyorsvonat délután 2 óra 19 és reggel 5 óra 15 perczkor.

Brassó—kézdivásárhelyi vasut.

Kézdi-Vásárhely	indul reggel	5.00	délelőtt 9.38	délután 2.33	Brassó	ind. reggel	5.46	reggel 8.50	délután 3.10
Imecsfalva		5.15	9.55	2.50	Szász-Hermány		6.01	9.09	3.29
Páva-Zabola		5.26	10.12	3.07	Prázmár		6.19	9.31	3.53
Kovácsna		5.46	10.34	3.39	Kökös		6.30	9.44	4.06
Barátos		6.03	10.59	4.04	Uzon		6.41	9.57	4.25
Nagy-Borosnyó		6.15	11.17	4.19	Kilyén		6.53	10.12	4.38
Eresztvény		6.32	11.35	4.37	Sepsi-Szentgyörgy		7.11	10.32	5.03
Sepsi-Szentgyörgy	d. u.	7.02	12.10	5.17	Eresztvény		7.33	11.59	5.31
Kilyén		7.10	12.20	5.27	Nagy-Borosnyó		7.50	11.17	5.53
Uzon		7.23	12.36	5.43	Barátos		8.11	11.41	6.22
Kökös		7.33	12.42	5.56	Kovácsna		8.31	12.08	6.40
Prázmár		7.48	1.11	6.18	Páva-Zabola		8.42	12.21	6.53
Szász-Hermány		8.01	1.33	6.38	Imecsfalva		8.54	12.36	7.08
Brassó	érk.	8.18	1.47	6.56	Kézdi-Vásárhely	érk.	9.08	12.54	este 7.26

Kézdi-Vásárhely, ifj. Janesó Mózes könyvnyomdája.